

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Частина I

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної
конференції

Кропивницький – 27 листопада 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

І ЧАСТИНА

27 листопада 2024 р.

Кропивницький
2024

Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі : матеріали II всеукр. наук.-практ. конф., 27 лист. 2024 р., м. Кропивницький / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ; [редкол. : А.А. Тихий, В.В. Зайченко та ін.]. В 2х частинах. Ч.1. Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2024. – 235 с.

Редакційна колегія:

Тихий А.А., проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків, доц., к.т.н. Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Зайченко В.В., д.е.н., проф., зав. кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький;
Шалімова Н.С., д.е.н. проф., декан економічного факультету, Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький;
Семикіна М.В., д.е.н., проф., проф. кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Петрова І.Л., д.е.н., проф., зав. кафедри маркетингу та поведінкової економіки, Університет економіки та права «Крок», м. Київ;
Лутай Л.А., д.е.н., проф., проф. кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Уманський Державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань;
Васильців Т.Г., д.е.н., проф., зав. відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіону, Державна установа. Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України, м. Львів;
Лупак Р.Л., д.е.н., проф., проф. кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів;
Карнаушенко А.С., к.е.н., доц., зав. кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Кононенко Л.В., к.е.н., доц., доц. кафедри економіки та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Савченко В.М., к.е.н., проф., доц. кафедри підприємництва, облік та фінансів, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Сисоліна Н.П., к.е.н., доц., доц. кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Смірнов О.О., к.е.н., керівник методично-організаційного відділу, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Козицька Л.С., фахівець I кат. методично-організаційного відділу Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький.

У збірнику опубліковано тези доповідей учасників II всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі». Тези доповідей відображають результати наукових досліджень, присвячених розгляду різноманітних проблем, умов та чинників економічної діяльності та безпеки підприємств, регіонів, соціальної відповідальності бізнесу та держави, розвитку інвестиційної та інноваційної політики, людського капіталу, визначенню стратегічних перспектив підприємств агропромислового комплексу, торгівельних та готельно-ресторанної індустрії України.

Для науковців, викладачів, здобувачів PhD, здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Може бути корисним також для підприємців, організаторів бізнесу, менеджерів підприємств, спеціалістів з економіки, торгівлі та готельно-ресторанної справи.

Рекомендовано до друку вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету (Протокол №3 від 2 грудня 24 року)

За достовірність наведених у публікації даних, географічних назв, власних імен, цитат, галузевої термінології, економіко-статистичних даних та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей.

Шепель І.В.	
ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: РЕФОРМИ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА.....	96
Щельник О.В.	
РОЛЬ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЦИФРОВОЇ РІВНОСТІ.....	99
Апаренко Р.М.	
ВІДНОВЛЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ І СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ	101
Артеменко І.А.	
РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	103
Бараш А.Ю., Петрова І.Л.	
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	105
Брижицький О.Д.	
КОРПОРАТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО І ПАРТНЕРСТВО У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СІЛЬСЬКОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	107
Ванярха В.В.	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МАЛИХ АГРОПІДПРИЄМСТВ. ДОСВІД ЄС І УКРАЇНИ.....	109
Вербовий В.Г.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	112
Ворона Є.С.	
МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ	115
Голбанос С.С.	
НОВІТНІ ВИКЛИКИ І ТРЕНДИ МІГРАЦІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ УКРАЇНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	117
Головата О.О.	
РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ КОНКУРЕНТЕСПРОМОЖНОСТІ ПАТ НВП «РАДІЙ»	120
Голосюк О.О., Бондарук Р.В.	
ОПТИМІЗАЦІЯ САЙТУ ПІДПРИЄМСТВА ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ ПОКРАЩЕННЯ ЙОГО МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	124

2. АгроПрогнози 2024: земля, ціни, тенденції. URL: https://latifundist.com/spetsproekt/1057-agroprognozi-2024-zemlya-tsini-tendentsiyi?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 18.11.2024).

3. У 2024 році рослинництво буде беззбитковим, а прибутковість тваринництва знизиться – Мінагрополітики. URL: https://avm-ua.org/uk/post/u-2024-roci-roslinnictvo-bude-bezzbitkovim-a-pributkovist-tvarinnictva-znizitsa-minagropolitiki?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 19.11.2024).

4. Очікування сільськогосподарських підприємств у IV кварталі 2024 року щодо перспектив розвитку їх ділової активності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2024/fin/rp/selo/sg_IVkv_2024_u.pdf (дата звернення 20.22.2024).

УДК: 336.1:330.342.14(477):339.9

*Шепель І.В., к.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: РЕФОРМИ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Українська економіка пережила серйозне скорочення у 2022 р., реальний ВВП впав на 29,1%, що стало найглибшим річним падінням в історії країни. Перші місяці війни принесли найзначніші економічні втрати: падіння на 14,9% у I кварталі 2022 р. Учасники фінансового ринку отримали значні збитки від спричинених війною збоїв операційної діяльності. Проте підтримка міжнародних партнерів сприяли стабілізації макроекономічної ситуації. Зниження безпекових ризиків, яке передбачається з наступного року, сприятиме пришвидшенню економічного зростання до 4,3% у 2024 р. та до 6,4% у 2025 р.. Деокупація територій і повноцінне відкриття чорноморських портів допоможуть збільшити обсяги промислового виробництва та експорту сільськогосподарських культур [1]. ЄС прагне розробити систему економічної безпеки, керуючись своїми цілями та інтересами. Мета полягає в тому, щоб максимізувати вигоди від відкритості економіки за мінімізації ризиків від надмірної залежності. [2]

Реформа фінансового сектору України, що здійснювалася за активної підтримки міжнародних фінансових організацій, сприяла макрофінансовій стабілізації та зміцненню спроможності регуляторів та учасників фінансового ринку протистояти кризовим явищам. Реформи, визначені в Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 р. та Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 р., що реалізовувалися регуляторами фінансового сектору, спрямовані на подолання системних проблем у фінансовому секторі та розбудову повноцінного ринкового конкурентоспроможного середовища згідно зі стандартами ЄС. Зокрема, протягом останніх років НБУ разом із міжнародними партнерами працював над розробленням і впровадженням нових нормативних актів щодо капіталу та ліквідності, які відповідають європейській системі CRD/CRR, з метою сприяння фінансовій стабільності та стійкості української банківської системи.

Згідно з дослідженням, проведеним у травні 2023 року серед представників фінансового сектору, основними ризиками для стабільності ринку залишаються наслідки повномасштабної війни, корупція та недосконалість правосуддя. Погіршення якості активів, пов'язане з військовими діями, та зростання ризиків неплатоспроможності підкреслюють актуальність проведених реформ у фінансовому секторі. Однак, для забезпечення стійкості фінансової системи в умовах триваючої кризи необхідне подальше вдосконалення регуляторних механізмів та адаптація до нових викликів.

У червні 2023 р. Україна розпочала процес вступу до Організації економічного співробітництва та розвитку. Співпраця з міжнародними партнерами та організаціями є особливо важливою під час розроблення механізмів і стратегії відбудови України і має ґрунтуватися на засадах підзвітності і прозорості. Така відповідальність України перед партнерами потребує посилення зусиль із боротьби з корупцією в Україні. У березні 2023 р. Україна отримала позитивний проміжний звіт GRECO за результатами оцінювання боротьби з корупцією. Проте вже до кінця 2023 року Україна повинна продемонструвати прогрес у відновленні зобов'язань щодо декларування активів і забезпечення ефективного режиму протидії відмиванню коштів на підставі оцінки ризиків.

У квітні 2022 року ФГВФО запроваджено дистанційні виплати вкладникам банків, які є в управлінні ФГВФО. Для активнішого використання електронних платіжних засобів планується забезпечити подальший розвиток інфраструктури, а також сприяти розвитку фінансової грамотності. Розвиток інноваційних технологій відповідно до змін уподобань споживачів фінансових послуг, поширення віртуальних каналів обслуговування, персонізованих фінансових послуг, мобільних рішень, розвиток відкритого банкінгу та поширення співробітництва традиційних фінансових установ із FinTech-компаніями сприятимуть кращому задоволенню потреб клієнтів і вимагатимуть від регуляторів та ФГВФО більш гнучкого та проактивного підходу до регулювання та нагляду за більш широким спектром учасників фінансового ринку.. Завдяки вищезазначеним змінам буде удосконалено застосування новітніх мобільних ІТ-технологій під час надання професійними учасниками послуг своїм клієнтам із метою надання інвесторам можливості для здійснення інвестицій. Разом з тим для всіх учасників фінансового ринку повинні бути забезпечені рівні умови конкуренції, усунуено можливість використання арбітражу та забезпечено дотримання міжнародних стандартів з фінансового моніторингу.

Падіння економічної активності матиме тривалий негативний вплив на доходи бізнесу та населення, а також призведе до зменшення попиту на послуги фінансового сектору. Руйнування енергетичної й іншої цивільної інфраструктури та повільніше економічне відновлення підвищують кредитний ризик. У 2023 р. кредитування бізнесу відбувалося майже виключно в межах програми «Доступні кредити 5-7-9%»: її частка в чистому гривневому корпоративному портфелі досягла 26%. Ринкове кредитування відновлюватиметься лише з поживленням економіки. Під час війни частка непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі України збільшилася до 39,1% станом на 01 червня 2023 р [1].

У квітні 2022 р. ФГВФО запроваджено дистанційні виплати вкладникам банків, які є в управлінні ФГВФО. Для активнішого використання електронних платіжних засобів планується забезпечити подальший розвиток інфраструктури, а також сприяти розвитку фінансової грамотності. Розвиток інноваційних технологій відповідно до змін уподобань споживачів фінансових послуг, поширення віртуальних каналів обслуговування, персоналізованих фінансових послуг, мобільних рішень, розвиток відкритого банкінгу та поширення співробітництва традиційних фінансових установ із FinTech-компаніями сприятимуть кращому задоволенню потреб клієнтів і вимагатимуть від регуляторів та ФГВФО більш гнучкого та проактивного підходу до регулювання та нагляду за більш широким спектром учасників фінансового ринку. Розширенню можливостей упровадження інновацій під час надання фінансових послуг професійними учасниками ринків капіталу сприятиме подальше розроблення змін до нормативно-правових актів НКЦПФР з питань провадження депозитарної діяльності, діяльності з торгівлі фінансовими інструментами та функціонування операторів організованого ринку. Завдяки вищезазначеним змінам буде удосконалено застосування новітніх мобільних ІТ-технологій під час надання професійними учасниками послуг своїм клієнтам із метою надання інвесторам можливості для здійснення інвестицій через інструменти ринків капіталу. Разом з тим для всіх учасників фінансового ринку повинні бути забезпечені рівні умови конкуренції для забезпечення дотримання міжнародних стандартів з фінансового моніторингу.

Програма ЄС Global Gateway⁴³, запущена в грудні 2021 р., є всеосяжною ініціативою, спрямованою на сприяння інвестиціям у формування взаємопов'язаності різних регіонів світу на основі різноманітних технологічних і комунікаційних платформ (global connectivity). Вона об'єднує різні інструменти в одну структуру. Маючи на меті залучити 300 млрд євро з 2021 по 2027 рр., програма зосереджується на розвитку сталих енергетичних, транспортних, цифрових та інших інфраструктурних проєктів у всьому світі, сприяючи стійкому глобальному відновленню, одночасно узгоджуючи потреби партнерів та інтереси ЄС [3]. Ця ініціатива також спрямована на зміцнення глобальних систем охорони здоров'я, освіти та досліджень. Global Gateway надає перевагу новій інфраструктурі над модернізацією наявної та спрямована на підвищення інфраструктурних можливостей країн з економікою, що розвивається.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку фінансового сектору економіки. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf (дата звернення 20.11.2024).
2. Огляд стратегічних документів Європейського Союзу у сфері економічної безпеки: аналіт. огляд / [Д.С. Покришка]. Київ: НІСД, 2024. 41 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.12> URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-08/ad_strategiya-eb-es-sayt14082024.pdf (дата звернення 21.11.2024)
3. Joint Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank «The Global Gateway». JOIN(2021) 30 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0030>

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Матеріали ІІ всеукраїнської науково-практичної конференції
І ЧАСТИНА

27 листопада 2024 р.

Науковий редактор – Зайченко В.В.

Технічний редактор – Сисоліна Н.П.

Комп'ютерний набір і верстка – Онищук О.В.

Дизайнер обкладинки – Чумаченко О.С.